

Bruksela, 4 listopada 2019 r.
(OR. en)

13700/19

**POLGEN 175
INST 332
CODEC 1567
PE 247**

PISMO PRZEWODNIE

Od:	Sekretarz Generalny Komisji Europejskiej, podpisał dyrektor Jordi AYET PUIGARNAU
Data otrzymania:	31 października 2019 r.
Do:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, Sekretarz Generalny Rady Unii Europejskiej
Nr dok. Kom.:	COM(2019) 553 final
Dotyczy:	OPINIA KOMISJI w sprawie projektu rozporządzenia Parlamentu Europejskiego ustanawiającego przepisy i ogólne warunki regulujące wykonywanie funkcji Rzecznika Praw Obywatelskich (Statut Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich) i uchylającego decyzję 94/262/EWWiS, WE, Euratom

Delegacje otrzymują w załączeniu dokument COM(2019) 553 final.

Załącznik: COM(2019) 553 final

KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 19.11.2019 r.
COM(2019) 553 final

NOTE

This language version reflects the corrections done to the original EN version retransmitted under COM(2019) 553 final/3 of 18.11.2019

OPINIA KOMISJI

w sprawie projektu rozporządzenia Parlamentu Europejskiego ustanawiającego przepisy i ogólne warunki regulujące wykonywanie funkcji Rzecznika Praw Obywatelskich (Statut Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich) i uchylającego decyzję 94/262/EWWiS, WE, Euratom

OPINIA KOMISJI

w sprawie projektu rozporządzenia Parlamentu Europejskiego ustanawiającego przepisy i ogólne warunki regulujące wykonywanie funkcji Rzecznika Praw Obywatelskich (Statut Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich) i uchylającego decyzję 94/262/EWWiS, WE, Euratom

W dniu 25 marca 2019 r., zgodnie z art. 228 ust. 4 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), Parlament Europejski skierował do Komisji Europejskiej pismo, w którym zwrócił się o opinię w sprawie projektu rozporządzenia Parlamentu Europejskiego, przyjętego na sesji plenarnej w dniu 12 lutego 2019 r., ustanawiającego przepisy i ogólne warunki regulujące wykonywanie funkcji Rzecznika Praw Obywatelskich (Statut Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich) i uchylającego decyzję 94/262/EWWiS, WE, Euratom.

Komisja z zadowoleniem przyjmuje projekt rozporządzenia, w którym dokonano przeglądu statutu Rzecznika Praw Obywatelskich po raz pierwszy od czasu wejścia w życie traktatu lizbońskiego. Wiele z proponowanych zmian utrwała obecną praktykę lub wprowadza ulepszenia. Komisja nie zgadza się jednak z niektórymi zmianami lub pragnie przedstawić uwagi w odniesieniu do niektórych aspektów (zob. poniżej).

MOTYW 5 – ZALECENIA DOTYCZĄCE STOSOWANIA ORZECZEŃ SĄDU

W motywie 5 projektu rozporządzenia stwierdza się, że „Rzecznik Praw Obywatelskich ma prawo do wydawania zaleceń w przypadku stwierdzenia, że instytucja, organ lub jednostka organizacyjna Unii nie stosuje prawidłowo orzeczenia sądu”.

Komisja nie zgadza się z taką propozycją, z następujących powodów:

- 1) W Traktatach UE nie ma podstawy prawnej uprawniającej Rzecznika do oceny sposobu stosowania orzeczeń sądu. Traktaty zawierają kompleksowy system środków prawnych, których celem jest zapewnienie właściwego stosowania przez instytucje orzeczeń sądowych. W szczególności art. 266 TFUE stanowi, że „W przypadku orzeczenia o nieważności aktu przyjętego przez instytucję, organ lub jednostkę organizacyjną lub stwierdzenia, iż zaniechanie przez nią działania jest sprzeczne z Traktatami, jest ona zobowiązana do podjęcia środków, które zapewnią wykonanie wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej”. Instytucje dokładają wszelkich starań, by spełnić ten obowiązek, który stanowi fundament systemu sądowego Unii. Komisja przypomina, że gdyby zainteresowana strona nie była usatysfakcjonowana podjętymi działaniami, może wszcząć postępowanie na podstawie art. 263 TFUE, a w przypadku gdy instytucja nie podjęłaby działań, zainteresowana strona może, pod pewnymi warunkami, podjąć działania określone w art. 265 TFUE. Ponadto strona ta może wnieść powództwo o odszkodowanie za poniesione szkody na podstawie art. 340 TFUE. W związku z tym, o ile Rzecznik Praw Obywatelskich może w trakcie dochodzenia wziąć pod uwagę orzeczenie Trybunału Sprawiedliwości przy ocenie działalności instytucji, to ocena stosowania orzeczeń Trybunału jako taka wykracza poza jego mandat.
- 2) Wspomniany motyw nie jest zgodny z art. 228 ust. 1 akapit drugi TFUE, który przewiduje prowadzenie dochodzeń przez Rzecznika „chyba że podnoszone fakty są lub były przedmiotem postępowania sądowego”. Jak stwierdził Trybunał, poprzez

instytucję Rzecznika Praw Obywatelskich traktat stworzył obywatelom Unii alternatywną drogę wobec skargi do sądu unijnego w celu obrony ich interesów i oczywiste jest, że te dwa środki zaskarżenia nie mogą być realizowane w tym samym czasie¹. Sytuacja ta jest ujęta w art. 1 ust. 3 obowiązującego statutu, w którym wyraźnie stwierdza się, że „Rzecznik nie może interweniować w postępowaniach wszczętych przed sądem, nie może też kwestionować zasadności orzeczeń sądowych”, oraz została przedstawiona w sposób bardziej precyzyjny w proponowanym statucie, w którym dodano, że Rzecznik Praw Obywatelskich nie może kwestionować właściwości sądu do wydania orzeczenia. Aby sformułować zalecenia dla instytucji w odniesieniu do działań następnych w związku z konkretnym orzeczeniem, Rzecznik Praw Obywatelskich musiałby dokonać wykładni tego orzeczenia. Leży to jednak w gestii Trybunału. Jeśli zachodzi wątpliwość co do znaczenia lub zakresu wyroku, Trybunał Sprawiedliwości jest właściwy do dokonania jego wykładni na wniosek którejkolwiek ze stron lub instytucji Unii, która uzasadni swój interes w tym zakresie (art. 43 Protokołu nr 3 w sprawie Statutu Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej).

- 3) Na mocy art. 228 ust. 1 TFUE Rzecznik Praw Obywatelskich nie jest uprawniony do prowadzenia dochodzeń w sprawach dotyczących niewłaściwego administrowania w działaniach Trybunału Sprawiedliwości „wykonującego swoje funkcje sądowe”. Proponowany motyw stanowiłby w pewnym sensie obejście tego zakazu *ex post*, umożliwiając Rzecznikowi dokonywanie wykładni orzeczeń oraz przedstawianie uwag na temat ich wykonywania, podczas gdy stanowi to wyłączną kompetencję sądów.

ART. 2 UST. 2 – ZGODNOŚĆ Z PRZEPISAMI DOTYCZĄCYMI OCHRONY DANYCH OSOBOWYCH

Art. 2 ust. 2 zobowiązuje Rzecznika Praw Obywatelskich do informowania o skargach instytucje, organy i jednostki organizacyjne Unii, z zachowaniem unijnych norm w zakresie ochrony danych osobowych.

Komisja zgadza się z tą propozycją, ponieważ słusznie podkreśla ona, że również Rzecznik Praw Obywatelskich jest związany unijnymi przepisami o ochronie danych osobowych.

ART. 2 UST. 4 – PRZEDŁUŻENIE TERMINU SKŁADANIA SKARGI

Art. 2 ust. 4 stanowi, że: „[s]kargę wnosi się w terminie trzech lat od daty stwierdzenia przez skarżącego stanu faktycznego, który jest przedmiotem skargi, przy czym jest ona poprzedzona odpowiednimi działaniami administracyjnymi wobec danych instytucji, organów i jednostek organizacyjnych”.

Komisja nie zgadza się z taką propozycją, z następującego powodu:

Wydaje się, że obecny 2-letni okres nie powodował żadnych problemów i nie ma odpowiedniego uzasadnienia dla przedłużenia tego okresu o rok. Ponadto im więcej czasu upłynie, tym trudniej jest organom administracji zająć się podniesioną kwestią. Propozycja ta nie leży zatem ani w interesie administracji, ani w interesie obywateli.

¹ Wyrok w sprawie T-209/00, Lamberts przeciwko Europejskiemu Rzecznikowi Praw Obywatelskich, EU:T:2002:94, pkt 65 i 66, potwierdzony przez ETS w postępowaniu odwoławczym w sprawie C-234/02 P, EU:C:2004:174.

ART. 3 UST. 8 – PRZEDŁUŻENIE TERMINU WYDANIA OPINII PRZEZ KOMISJĘ

Art. 3 ust. 8 stanowi, że: „[j]eżeli w wyniku dochodzenia stwierdzono przypadki niewłaściwego administrowania, Rzecznik Praw Obywatelskich informuje zainteresowaną instytucję, zainteresowany organ lub zainteresowaną jednostkę organizacyjną i, w stosownym przypadku, formułuje zalecenia. Instytucja, która została w ten sposób poinformowana, taki organ lub taka jednostka organizacyjna w ciągu trzech miesięcy przesyła Rzecznikowi Praw Obywatelskich szczegółową opinię. Na uzasadniony wniosek instytucji, organu lub jednostki organizacyjnej Rzecznik Praw Obywatelskich może przedłużyć ten termin o maksymalnie dwa miesiące. Jeżeli w terminie trzech miesięcy lub w przedłużonym terminie instytucja, organ lub jednostka organizacyjna nie wydadzą opinii, Rzecznik Praw Obywatelskich może zamknąć dochodzenie bez wydawania takiej opinii”.

Komisja zgadza się z tą propozycją, ponieważ odzwierciedla ona istniejącą praktykę:

- Zgodnie z obecną zasadą, w przypadku gdy Rzecznik Praw Obywatelskich wydaje zalecenia w kontekście decyzji o niewłaściwym administrowaniu, Komisja musi udzielić odpowiedzi w ciągu 3 miesięcy. Teoretycznie nie można przyznać przedłużenia, ale w praktyce na wniosek Komisji zazwyczaj możliwe jest uzyskanie dwukrotnie miesięcznego przedłużenia. Proponowany tekst odzwierciedla tę praktykę.
- Istniejącą praktykę odzwierciedla również przepis, zgodnie z którym przedłużenie terminu musi opierać się na uzasadnionym wniosku, a – w przypadku braku wydania opinii – Rzecznik może zamknąć dochodzenie bez takiej opinii.

NOWE PRZEPISY DOTYCZĄCE MOLESTOWANIA (MOBBINGU ORAZ MOLESTOWANIA SEKSUALNEGO)

- Art. 14 akapit pierwszy stanowi, że: „Rzecznik Praw Obywatelskich dokonuje oceny wprowadzonych procedur zapobiegania wszelkiego rodzaju molestowaniu w instytucjach, organach i jednostkach organizacyjnych Unii, a także mechanizmów karania osób odpowiedzialnych za molestowanie. Rzecznik Praw Obywatelskich wyciąga odpowiednie wnioski dotyczące tego, czy procedury te są zgodne z zasadami proporcjonalności, adekwatności i stanowczości oraz czy zapewniają ofiarom skuteczną ochronę i wsparcie”.
- Art. 14 akapit drugi stanowi, że: „Rzecznik Praw Obywatelskich w odpowiednim czasie bada, czy instytucje, organy i jednostki organizacyjne Unii odpowiednio zajmują się przypadkami nękania lub molestowania niezależnie od ich rodzaju i charakteru, dzięki właściwemu stosowaniu procedur przewidzianych w związku ze skargami. Rzecznik Praw Obywatelskich opracowuje odpowiednie wnioski w tym zakresie”.
- Art. 14 akapit trzeci stanowi, że: „Rzecznik wyznacza w swoim sekretariacie osobę lub tworzy strukturę z wiedzą fachową w zakresie molestowania, która jest w stanie ocenić w odpowiednim czasie, czy przypadki molestowania wszelkiego rodzaju i o dowolnym charakterze, w tym molestowania seksualnego, są odpowiednio traktowane w instytucjach, agencjach i jednostkach organizacyjnych Unii oraz, w stosownych przypadkach, udzielić porad ich urzędnikom i innym pracownikom”.

Komisja nie zgadza się z tymi propozycjami, z następujących powodów:

- 1) Rzecznik Praw Obywatelskich posiada już niektóre z rozpatrywanych uprawnień:

- może on już prowadzić dochodzenia na podstawie skarg lub z własnej inicjatywy. Jest to wystarczające, aby rozwiązywać problemy niewłaściwego administrowania w każdej dziedzinie, w tym w dziedzinie mobbingu/molestowania. Nie ma zatem potrzeby wprowadzania wyraźnych przepisów dotyczących mobbingu/molestowania w Statucie Rzecznika Praw Obywatelskich. Ponadto nie ma podstawy prawnej do wprowadzenia szczegółowych przepisów dotyczących mobbingu/molestowania w Statucie Rzecznika Praw Obywatelskich, ponieważ ani art. 228 TFUE, ani regulamin pracowniczy urzędników UE (art. 12a) nie przewidują szczególnych uprawnień Rzecznika w tym zakresie. Gdyby prawodawca chciał przyznać takie uprawnienia Rzecznikowi Praw Obywatelskich, włączyłby je do regulaminu pracowniczego.
- 2) Przepisy dotyczące mobbingu/molestowania i jego skutków istnieją już w regulaminie pracowniczym, przy czym należy wziąć pod uwagę zarówno sam regulamin pracowniczy, jak i odpowiednie orzecznictwo odnoszące się do tego problemu.
- Proponowany tekst przewiduje dokonywanie oceny „mechanizmów karania osób odpowiedzialnych za molestowanie”. Zgodnie z art. 86 regulaminu pracowniczego kwestie te rozstrzyga się w drodze postępowania dyscyplinarnego prowadzonego zgodnie z załącznikiem IX do regulaminu pracowniczego. Ponieważ instytucje są zobowiązane do przestrzegania procedur określonych w regulaminie pracowniczym, nie jest jasne, na czym miałyby się skupić ocena dokonywana przez Rzecznika Praw Obywatelskich. Nawet jeżeli Rzecznik stwierdziłby, że mechanizmy są niewystarczające, nie stanowiłoby to przypadku niewłaściwego administrowania, ponieważ instytucje przestrzegałyby tylko przepisów aktu ustawodawczego.
 - Projekt nie uwzględnia kwestii prawnych związanych z art. 12 regulaminu pracowniczego, w szczególności bogatego orzecznictwa dotyczącego definicji mobbingu/molestowania. Ustalenia dotyczące molestowania mają istotne konsekwencje dla skarżącego i dla osoby podejrzewanej o molestowanie. Muszą one być zawarte w decyzji podlegającej kontroli sądowej; zalecenie nie może być poddane kontroli sądowej i nie jest możliwe do wyegzekwowania na drodze prawnej.
- 3) Biorąc pod uwagę istniejące przepisy, istnieje ryzyko powielania działań oraz wystąpienia skutków ubocznych.
- W Komisji, pod warunkiem że istnieją dowody *prima facie* („początek dowodu”), Biuro Dochodzeń i Postępowań Dyscyplinarnych Komisji (IDOC) może wszcząć dochodzenie administracyjne w sprawie zarzutów dotyczących molestowania. Pozostałe instytucje mają podobne procedury. W obecnym brzmieniu przepis nie wyklucza ryzyka powielania działań, zwłaszcza że proponowany art. 2 ust. 8 nie wymaga złożenia wniosku lub skargi na podstawie regulaminu pracowniczego. Projekt prowadziłby zatem do dublowania się istniejących struktur w instytucjach (zob. w szczególności podręcznik procedur Komisji i rola „zaufanych doradców”). Również agencje wykonawcze – na mocy umów o gwarantowanym poziomie usług między nimi a Dyрекcją Generalną ds.

Zasobów Ludzkich – odsyłają sprawy związane z molestowaniem do IDOC.

- Ponadto proponowana zmiana może mieć negatywne skutki uboczne ze względu na ograniczenie dostępu członków personelu do środków ochrony prawnej gwarantowanych na mocy regulaminu pracowniczego. Gdyby członkowie ci zdecydowali się na wniesienie skargi do Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich, nie mieliby możliwości wniesienia sprawy do Trybunału na podstawie art. 91 ust. 2 regulaminu pracowniczego. Istotnie art. 270 TFUE stanowi, że „Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej jest właściwy do orzekania w każdym sporze między Unią i jej pracownikami, w granicach i na warunkach określonych w regulaminie pracowniczym urzędników Unii oraz warunkach zatrudnienia innych pracowników Unii”.

4) Niektóre z tych przepisów nie wchodzą w zakres kompetencji Rzecznika:

- art. 228 ust. 1 TFUE stanowi, że Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich jest uprawniony do badania podejrzeń „przypadków niewłaściwego administrowania w działaniach instytucji, organów lub jednostek organizacyjnych Unii”. Jeżeli dana instytucja działała (lub zaniechała działania) z naruszeniem obowiązujących przepisów administracyjnych, może to stanowić przypadek niewłaściwego administrowania i w związku z tym wchodzić w zakres kompetencji Rzecznika Praw Obywatelskich. Jest tak jednak tylko w przypadku, gdy przedmiotowe czyny można przypisać tej instytucji dlatego, że działała ona w sposób, który spowodował zaistnienie określonych okoliczności albo dlatego, że nie podjęła działań w tej sprawie. Odpowiada to obecnemu art. 2 ust. 4 Statutu Rzecznika Praw Obywatelskich, którego tekst w tym aspekcie pozostaje bez zmian w projekcie i stanowi, że przed zwróceniem się do Rzecznika Praw Obywatelskich obywatele muszą skontaktować się z instytucjami w tej samej sprawie i albo otrzymać odpowiedź, z którą się nie zgadzają albo nie otrzymać odpowiedzi w rozsądnym terminie.
- Mandat Rzecznika Praw Obywatelskich nie obejmuje stałej oceny ogólnych strategii politycznych i procedur. Rzecznik Praw Obywatelskich nie jest organem odpowiedzialnym za stałą kontrolę lub nadzór konkretnych działań instytucji. Rzecznik Praw Obywatelskich posiada przekrojowe kompetencje we wszystkich dziedzinach, w których stwierdzono przypadki niewłaściwego administrowania.
- Mandat Rzecznika Praw Obywatelskich określony w art. 228 ust. 1 TFUE, który jest mandatem ogólnym, a nie mandatem szczególnym odnoszącym się do niektórych obszarów prawa, takich jak mobbing/molestowanie, polega na badaniu przypadków niewłaściwego administrowania, a tym samym badaniu skarg i prowadzeniu dochodzeń, a nie na udzielaniu porad członkom personelu innych instytucji. Udzielanie porad w konkretnej sprawie ograniczałoby bezstronność Rzecznika i jego zdolność do utrzymania obiektywnego spojrzenia na sytuację: jeżeli Rzecznik Praw Obywatelskich udzieliłby porady członkowi personelu w sprawie, która później byłaby przedmiotem skierowanej do niego skargi, Rzecznik Praw Obywatelskich mógłby stanąć w obliczu konfliktu interesów.

- Projekt może budzić oczekiwanie, że Rzecznik Praw Obywatelskich nie będzie w stanie spełnić swojej roli, ponieważ skuteczne działania może podejmować tylko zainteresowana instytucja, zgodnie z procedurami ustanowionymi w regulaminie pracowniczym, która gwarantuje przestrzeganie praw i obowiązków członków personelu.
- 5) Rodzi to ogólny problem dotyczący metody i procesu:
- trudno jest zrozumieć, w jaki sposób Rzecznik Praw Obywatelskich miałby być świadomy wszystkich przypadków mobbingu/molestowania, jeżeli nie będą one przedmiotem skierowanej do niego skargi. W obecnym brzmieniu przepis wydaje się sugerować, że Rzecznik powinien dokonywać przeglądu (ewentualnie z własnej inicjatywy) wszystkich przypadków mobbingu/molestowania (tj. nie tylko przypadków molestowania seksualnego), którymi zajmowały się poszczególne instytucje UE, w „odpowiednim czasie”.
 - Rzecznik Praw Obywatelskich powinien zawsze formułować zalecenia na podstawie dochodzeń, po umożliwieniu zainteresowanej instytucji przedstawienia uwag. Zalecenia lub wnioski wykraczające poza te procedury pomijałyby prawo zainteresowanej instytucji do przedstawienia swojego punktu widzenia i opierałyby się na niepełnych informacjach.
- 6) Niektóre inne przepisy są niejasne:
- czy art. 14 akapit drugi odnosi się do wszystkich spraw, czy tylko do spraw rozpatrywanych przez instytucje?
 - Co należy rozumieć pod pojęciem „wnioski” (art. 14 akapit pierwszy)?
 - Co należy rozumieć przez zasadę „adekwatności” oraz, w szczególności, „stanowczości” (art. 14 akapit pierwszy)?

NOWE PRZEPISY DOTYCZĄCE PRZYPADKÓW MOLESTOWANIA SEKSUALNEGO

- Art. 2 ust. 8 stanowi, że „[n]iedopuszczalne jest składanie do Rzecznika Praw Obywatelskich skarg dotyczących stosunku pracy między instytucjami, organami i jednostkami organizacyjnymi Unii a ich urzędnikami i innymi pracownikami, z wyjątkiem skarg dotyczących molestowania seksualnego, dopóki zainteresowana osoba nie wyczerpie wszystkich możliwości przedłożenia wewnętrznych administracyjnych zażaleń i skarg, zwłaszcza procedur określonych w art. 90 Regulaminu pracowniczego urzędników Unii Europejskiej i warunków zatrudnienia innych pracowników Unii Europejskiej, ustanowionego na mocy rozporządzenia Rady (EWG, Euratom, EWWiS) nr 259/68² („regulamin pracowniczy”), oraz dopóki nie upłynie termin udzielenia odpowiedzi przez daną instytucję, dany organ lub daną jednostkę organizacyjną”.
- Jak wskazano powyżej, art. 14 akapit trzeci stanowi, że „Rzecznik wyznacza w swoim sekretariacie osobę lub tworzy strukturę z wiedzą fachową w zakresie molestowania, która jest w stanie ocenić w odpowiednim czasie, czy przypadki molestowania wszelkiego rodzaju i o dowolnym charakterze, w tym molestowania seksualnego, są odpowiednio traktowane w instytucjach, agencjach i jednostkach organizacyjnych

² Dz.U. L 56 z 4.3.1968, s. 1.

Unii oraz, w stosownych przypadkach, udzielić porad ich urzędnikom i innym pracownikom”.

Komisja nie zgadza się z tymi propozycjami i zaleca skreślenie z art. 2 ust. 8 tekstu „z wyjątkiem skarg dotyczących molestowania seksualnego” z powodów wymienionych poniżej:

Powyższe uwagi dotyczące przypadków mobbingu/molestowania mają również zastosowanie do molestowania seksualnego, jednak Komisja ma obawy związane z odróżnieniem tej formy molestowania, jak zaproponowano w projekcie rozporządzenia.

- 1) W proponowanym rozporządzeniu (w szczególności art. 2 ust. 8) próbuje się rozszerzyć mandat Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich poza zakres jego kompetencji zapisany w Traktatach. Jeżeli te nowe przepisy zostałyby przyjęte, w przypadkach molestowania seksualnego członkowie personelu nie musieliby już, przed skierowaniem sprawy do Rzecznika, składać wniosku na podstawie art. 24 lub art. 90 ust. 1 regulaminu pracowniczego lub skargi na podstawie art. 90 ust. 2, co jest obecnym wymogiem. Oczywiście jest jednak, że gdyby skarżący nie musiał najpierw wyczerpać procedur wewnętrznych, właściwa instytucja nie mogłaby zostać uznana za odpowiedzialną za nieprzyjęcie odpowiednich środków, ponieważ nie miałyby wcześniej możliwości zaradzenia tej sytuacji. Do czasu, gdy instytucja nie została poinformowana o sytuacji i nie zaniechała podjęcia odpowiednich działań, molestowanie seksualne można przypisać wyłącznie danemu członkowi personelu. Instytucja nie może być odpowiedzialna za zaniechanie działania, jeśli nie została poinformowana o sytuacji i nie miała możliwości zajęcia się daną sprawą.
- 2) W kontekście skargi dotyczącej molestowania seksualnego, podobnie jak we wszystkich innych przypadkach, o których mowa w art. 2 ust. 8, instytucja powinna mieć możliwość oceny sprawy przed ewentualnym skierowaniem sprawy do Rzecznika Praw Obywatelskich. Zgodnie z motywem 2 oraz art. 2 ust. 1 projektu rolą Rzecznika jest przyczynianie się do ujawniania przypadków niewłaściwego administrowania w działaniach instytucji, organów i jednostek organizacyjnych Unii. W związku z tym instytucje powinny mieć możliwość oceny i zajęcia się każdą sprawą, w tym sprawą dotyczącą molestowania seksualnego, zanim Rzecznik Praw Obywatelskich zbada, czy instytucje te zajęły się tą sprawą w odpowiedni sposób i czy doszło do niewłaściwego administrowania.
- 3) Projekt nie uwzględnia licznych narzędzi przewidzianych w regulaminie pracowniczym, ani innych środków przyjętych przez instytucje UE w tym kontekście, np. działań Dyrekcji Generalnej Komisji ds. Zasobów Ludzkich mających na celu zwalczanie molestowania seksualnego (np. decyzja Komisji C (2006) 1624/3 z dnia 26 kwietnia 2006 r.).
- 4) Różnice między mobbingiem a molestowaniem seksualnym są oczywiste, jednak nie jest właściwe rozróżnienie między nimi w tym kontekście. Art. 12 regulaminu pracowniczego nie przewiduje takiego rozróżnienia w odniesieniu do praw i obowiązków pracowników, ponieważ obie te formy molestowania mogą wywoływać bardzo szkodliwe skutki.

5) Punkty dotyczące przypadków mobbingu/molestowania (poprzednia sekcja) mają również zastosowanie do przypadków molestowania seksualnego, w szczególności w odniesieniu do:

- 1) konieczności odzwierciedlenia bogatego orzecznictwa dotyczącego definicji mobbingu/molestowania (pkt 2);
- 2) powielania istniejących struktur (pkt 3);
- 3) doradztwa dla pracowników (pkt 4 tiret drugie);
- 4) wzrostu oczekiwań (pkt 4 tiret trzecie).

- Art. 17 stanowi, że: „Rzecznik Praw Obywatelskich przyjmuje przepisy wykonawcze do niniejszego rozporządzenia. Muszą one być zgodne z niniejszym rozporządzeniem i zawierać co najmniej przepisy dotyczące: a) praw proceduralnych skarżącego oraz zainteresowanej instytucji, zainteresowanego organu lub zainteresowanej jednostki organizacyjnej; b) zapewnienia ochrony urzędników lub innych pracowników zgłaszających przypadki molestowania seksualnego i naruszania prawa Unii bądź zgłaszania nieprawidłowości w instytucjach, organach lub jednostkach administracyjnych Unii, zgodnie z art. 22a regulaminu pracowniczego; [...]”.

Komisja nie zgadza się z taką propozycją, z następujących powodów:

- 1) Należy skreślić lit. b), ponieważ Rzecznik Praw Obywatelskich nie posiada szczególnych uprawnień związanych z przypadkami molestowania seksualnego, a procedury administracyjne powinny zostać uprzednio wyczerpane.
- 2) Jeżeli chodzi o dodatkowe gwarancje proceduralne w kontekście skarg dotyczących molestowania seksualnego, regulamin pracowniczy nie wprowadza rozróżnienia między różnymi rodzajami molestowania. W związku z tym należy zapewnić takie same gwarancje dla pracowników, którzy twierdzą, że dochodzi do jakiegokolwiek rodzaju molestowania, a nie tylko dla pracowników, którzy twierdzą, że dochodzi do molestowania seksualnego.

NOWE PRZEPISY DOTYCZĄCE INFORMOWANIA O NIEPRAWIDŁOWOŚCIACH

- Art. 5 akapit pierwszy zdanie pierwsze stanowi, że: „Rzecznik Praw Obywatelskich regularnie dokonuje oceny strategii i przeglądów procedur obowiązujących w odpowiednich instytucjach, organach i jednostkach organizacyjnych Unii zgodnie z art. 22 regulaminu pracowniczego i w stosownych przypadkach formułuje konkretne zalecenia dotyczące usprawnień w celu zapewnienia pełnej ochrony urzędników lub innych pracowników zgłaszających fakty zgodnie z art. 22a regulaminu pracowniczego”.

Komisja nie zgadza się z taką propozycją, z następującego powodu:

Rzecznik Praw Obywatelskich nie jest organem odpowiedzialnym za stałą i regularną kontrolę lub nadzór konkretnych działań innych instytucji. Rzecznik Praw Obywatelskich może zająć się tymi kwestiami w następstwie skarg lub na podstawie uprawnień do wszczynania dochodzeń z inicjatywy własnej, ale tylko w kontekście możliwych przypadków niewłaściwego administrowania. Mandat Rzecznika Praw Obywatelskich nie obejmuje oceny ogólnych strategii politycznych i procedur.

- Art. 5 akapit pierwszy zdanie drugie projektu rozporządzenia stanowi, że: „Rzecznik Praw Obywatelskich może na wniosek w sposób poufny udzielać urzędnikom lub innym pracownikom informacji, bezstronnych porad i wytycznych eksperckich dotyczących należytego postępowania w obliczu faktów, o których mowa w art. 22 regulaminu pracowniczego, w tym zakresu stosowania odpowiednich przepisów prawa Unii”,

a art. 5 akapit drugi stanowi, że: „Rzecznik Praw Obywatelskich może również wszczynać **dochodzenia** w oparciu o informacje dostarczone przez urzędników lub innych pracowników zgłaszających fakty zgodnie z art. 22a regulaminu pracowniczego, którzy mogą dokonywać poufnych i anonimowych zgłoszeń, w przypadku gdy opisane fakty mogłyby stanowić o niewłaściwym administrowaniu w instytucji, organie lub jednostce administracyjnej Unii. Aby umożliwić osiągnięcie tego celu, dopuszcza się odstępianie od stosowania regulaminów obowiązujących pracowników w zakresie zachowania tajemnicy”.

Komisja nie zgadza się z tymi propozycjami, z następujących powodów:

- 1) Zadaniem Rzecznika Praw Obywatelskich jest badanie przypadków niewłaściwego administrowania, a nie udzielanie porad członkom personelu instytucji, nie mówiąc już o kwestii zachowania poufności. Udzielanie porad w konkretnej sprawie ograniczałoby bezstronność Rzecznika i jego zdolność do utrzymania obiektywnego spojrzenia na sytuację: jeżeli Rzecznik Praw Obywatelskich udzieliłby porady członkowi personelu w sprawie, która później staje się przedmiotem prowadzonego przez Rzecznika dochodzenia, może on stać w obliczu konfliktu interesów.
- 2) Odesłanie do art. 22a regulaminu pracowniczego nie jest zgodne z Traktatami. W regulaminie pracowniczym określono kompleksowy system informowania o nieprawidłowościach oraz obowiązek powiadamiania przez urzędników ich instytucji lub OLAF. Statut Rzecznika opiera się na art. 228 TFUE i nie może zmieniać praw i obowiązków pracowników, które zostały ustanowione w drodze innej procedury ustawodawczej w oparciu o art. 336 TFUE. Art. 22b regulaminu pracowniczego stanowi, że członek personelu może powiadomić Rzecznika Praw Obywatelskich pod warunkiem, że wcześniej powiadomił jedną z osób lub organów wymienionych w art. 22a. W związku z tym, w celu zachowania spójności i pewności prawnej, należy odwołać się wyłącznie do art. 22b, tak aby członkowie personelu nie mieli wątpliwości co do obowiązującej procedury.
- 3) Należy skreślić odniesienie do zwolnienia z obowiązku zachowania tajemnicy służbowej. Jeżeli członek personelu zwraca się do Rzecznika Praw Obywatelskich zgodnie z art. 22b regulaminu pracowniczego, nie ma potrzeby wniesienia o zwolnienie z obowiązku zachowania tajemnicy służbowej. W przypadku innych pracowników dochodzenie wszczęte na podstawie skargi członka personelu zgodnie z art. 22b regulaminu pracowniczego powinno odbywać się zgodnie z tymi samymi zasadami i procedurami, jak wszystkie inne dochodzenia prowadzone przez Rzecznika. Nie istnieje potrzeba wprowadzania specjalnych przepisów w tym zakresie.

Jak wspomniano powyżej, Komisja nie zgadza się z brzmieniem art. 17 lit. a) i b) projektu rozporządzenia w zakresie, w jakim obejmuje on również informowanie o nieprawidłowościach (zob. uzasadnienie powyżej).

WYRAŻNE ODNIESIENIE DO STRATEGICZNYCH DOCHODZEŃ

Art. 3 ust. 2 stanowi, że „[z] zastrzeżeniem podstawowego obowiązku Rzecznika Praw Obywatelskich, jakim jest rozpatrywanie skarg, Rzecznik może prowadzić z własnej inicjatywy dochodzenia o charakterze bardziej strategicznym w celu wykrywania powtarzających się i szczególnie rażących przypadków niewłaściwego administrowania, w celu propagowania najlepszych praktyk administracyjnych w instytucjach, organach i jednostkach organizacyjnych Unii oraz w celu proaktywnego rozwiązywania problemów strukturalnych leżących w interesie publicznym, które wchodzą w zakres kompetencji Rzecznika Praw Obywatelskich” (zob. również motyw 7).

Komisja zgadza się z tymi propozycjami, o ile Rzecznik Praw Obywatelskich działa w granicach swojego mandatu, tj. w ramach wykrywania przypadków niewłaściwego administrowania.

ZORGANIZOWANY DIALOG I KONSULTACJE SPOŁECZNE

Art. 3 ust. 3 stanowi, że „Rzecznik Praw Obywatelskich może zaangażować się w prowadzenie zorganizowanego i regularnego dialogu z instytucjami, organami i jednostkami organizacyjnymi Unii oraz w organizowanie konsultacji społecznych przed wydaniem zaleceń lub na dowolnym etapie po ich wydaniu. Rzecznik Praw Obywatelskich może również systematycznie analizować i oceniać postępy danej instytucji, danego organu lub danej jednostki organizacyjnej oraz wydawać dalsze zalecenia”.

Komisja zgadza się częściowo z tą propozycją:

- 1) W odniesieniu do „zorganizowanego i regularnego dialogu” Komisja zgadza się co do zasady, biorąc pod uwagę fakt, że dialog taki ma już miejsce. Rzecznik Praw Obywatelskich podkreśliła w swoim sprawozdaniu rocznym za 2018 r., że jest „wdzięczna instytucjom, agencjom i organom Unii Europejskiej za współpracę w tym zakresie”³ i regularnie z zadowoleniem przyjmowała odpowiedzi Komisji. W 2017 r. Komisja zastosowała się do 76 % propozycji rozwiązań, zaleceń i sugestii Rzecznika. Niemniej jednak warunkiem takiego dialogu są wspólnie uzgodnione i możliwe do wdrożenia ramy.
- 2) W odniesieniu do możliwości organizacji przez Rzecznika konsultacji społecznych „przed wydaniem zaleceń lub na dowolnym etapie po ich wydaniu”, Komisja może częściowo się zgodzić. Komisja nie sprzeciwia się co do zasady. Rzecznik Praw Obywatelskich może organizować konsultacje społeczne, a w stosownych przypadkach korzystać z odpowiedniej elastyczności, jak ma to już miejsce. Niemniej jednak Rzecznik nie jest organem decyzyjnym, a zatem rola takich konsultacji „przed wydaniem zaleceń”, czy nawet „na dowolnym etapie po ich wydaniu”, pozostaje niejasna i może budzić oczekiwania społeczne co do zdolności Rzecznika do inicjowania nowych strategii politycznych lub do zmiany istniejących. Podczas przygotowywania swoich zaleceń Rzecznik Praw Obywatelskich posiada pełną autonomię w zakresie oceny, czy instytucje i organy UE działają zgodnie z zasadami dobrej administracji. Przydatne może być opracowanie konkretnych kryteriów w odniesieniu do przypadków, w których oczekuje się konsultacji społecznych i ich celu. Ponadto należy jasno określić, że konsultacje społeczne powinny być ściśle wykluczone w odniesieniu do indywidualnych przypadków, w szczególności ze względu na ochronę danych.

³ <https://www.ombudsman.europa.eu/en/annual/pl/113728>

- 3) Komisja proponuje skreślić słowo „systematycznie”. Termin „może” daje już Rzecznikowi Praw Obywatelskich niezbędną elastyczność w ocenie postępów, jeśli sobie tego życzy.

NOWE PRZEPISY DOTYCZĄCE DOSTĘPU DO DOKUMENTÓW

- Art. 3 ust. 4 stanowi, że „[i]nstytucje, organy i jednostki organizacyjne Unii przekazują Rzecznikowi Praw Obywatelskich informacje, o które Rzecznik się do nich zwraca, oraz umożliwiają mu dostęp do odpowiednich akt. Dostęp do dokumentów lub informacji niejawnych następuje zgodnie z przepisami dotyczącymi przetwarzania informacji poufnych przez daną instytucję, dany organ lub daną jednostkę organizacyjną Unii.

Instytucje, organy lub jednostki organizacyjne przekazujące niejawne informacje lub dokumenty zgodnie z akapitem pierwszym informują wcześniej Rzecznika Praw Obywatelskich o takim utajnieniu.

Do celów realizacji przepisów określonych w akapicie pierwszym Rzecznik Praw Obywatelskich uzgadnia wcześniej z daną instytucją, danym organem lub daną jednostką organizacyjną warunki postępowania z dokumentami lub informacjami niejawnymi.

Zainteresowane instytucje, organy i jednostki organizacyjne udostępniają dokumenty pochodzące z państw członkowskich, opatrzone na podstawie przepisów ustawowych klauzulą tajności, wyłącznie po wprowadzeniu przez służby Rzecznika Praw Obywatelskich odpowiednich środków i zabezpieczeń dotyczących postępowania z dokumentami, aby zagwarantować równoważny poziom poufności zgodnie z art. 9 rozporządzenia (WE) nr 1049/2001 i zgodnie z przepisami w dziedzinie bezpieczeństwa danej instytucji, organu lub jednostki organizacyjnej Unii”. (Zob. również motyw 9)

Komisja nie zgadza się z taką propozycją, z następujących powodów:

Po pierwsze, (nowy) ostatni akapit tego przepisu jest niejasny i odnosi się jedynie do niektórych części art. 9 rozporządzenia (WE) nr 1049/2001. Istotnie, chociaż ten nowy akapit odnosi się do dostępu do „dokumentów pochodzących z państw członkowskich i opatrzonych (...) klauzulą tajności”, wydaje się pomijać szereg elementów art. 9, które stanowią, że: „[d]okumenty sensytywne to dokumenty pochodzące od instytucji lub utworzonych przez nie agencji, z państw członkowskich, państw trzecich lub Organizacji Międzynarodowych, zaklasyfikowane jako «TRÈS SECRET/TOP SECRET», «SECRET» lub «CONFIDENTIEL» zgodnie z przepisami obowiązującymi w danej instytucji, które chronią podstawowe interesy państw członkowskich w obszarach objętych art. 4 ust. 1 lit. a), a mianowicie w obszarze bezpieczeństwa publicznego, obrony i spraw wojskowych”.

Po drugie, takie środki powinny mieć zastosowanie do postępowania ze wszystkimi dokumentami niejawnymi. Nie jest zatem jasne, dlaczego przepis ten odnosi się do uzgodnień, które mają być wprowadzone wyłącznie w odniesieniu do dokumentów opatrzonych klauzulą tajności. Art. 9 ust. 3 rozporządzenia (WE) nr 1049/2001 stanowi, że „[d]okumenty sensytywne zostaną ujęte w rejestrze lub ujawnione wyłącznie za zgodą instytucji, która je stworzyła”. Nie jest jasne, dlaczego wymienione zostały tylko państwa członkowskie, natomiast inne źródła pochodzenia dokumentów, np. państwa spoza UE i organizacje międzynarodowe, zostały wykluczone.

Ponadto nie jest jasne, czy przepis ten odnosi się do publicznego udostępniania takich dokumentów, czy też do ich przekazywania Rzecznikowi Praw Obywatelskich.

Komisja proponuje następujące alternatywne brzmienie art. 3 ust. 4 akapit pierwszy:

„Zainteresowane instytucje, organy i jednostki organizacyjne przekazują Rzecznikowi Praw Obywatelskich dokumenty opatrzone klauzulą tajności pochodzące od nich, od państw członkowskich, państw trzecich lub organizacji międzynarodowych, wyłącznie po wdrożeniu przez służby Rzecznika Praw Obywatelskich odpowiednich środków i zabezpieczeń dotyczących postępowania z dokumentami opatrzonymi klauzulą tajności, zgodnie z art. 9 rozporządzenia (WE) nr 1049/2001 i zgodnie z przepisami w dziedzinie bezpieczeństwa danej instytucji, organu lub jednostki organizacyjnej Unii.”

- Ponadto Komisja proponuje włączenie obecnego art. 4 ust. 8 przepisów wykonawczych Rzecznika bezpośrednio do tekstu Statutu Rzecznika, na końcu art. 3 ust. 4 akapit drugi, aby zapewnić właściwą identyfikację i postępowanie z informacjami poufnymi.

Komisja proponuje następujące brzmienie:

„Jeżeli instytucja lub państwo członkowskie przekazuje Rzecznikowi Praw Obywatelskich informacje lub dokumenty, wyraźnie określa =wszystkie informacje, które uznaje za poufne. Rzecznik Praw Obywatelskich nie ujawnia żadnych takich poufnych informacji skarżącemu ani opinii publicznej, bez uprzedniej zgody danej instytucji lub danego państwa członkowskiego.”

- Art. 4 stanowi, że „Rzecznik Praw Obywatelskich i jego personel zajmują się wnioskami o publiczny dostęp do dokumentów innych niż te, o których mowa w art. 6 ust. 1, na warunkach i w granicach określonych w rozporządzeniu (WE) nr 1049/2001.

W odniesieniu do skarg dotyczących prawa publicznego dostępu do dokumentów urzędowych, Rzecznik Praw Obywatelskich – po należytej analizie i niezbędnym pełnym rozpatrzeniu – wydaje zalecenie dotyczące wydania wyżej wymienionych dokumentów, na które zainteresowana instytucja, zainteresowana jednostka organizacyjna lub zainteresowany organ odpowiadają w terminie przewidzianym w rozporządzeniu (WE) nr 1049/2001. Jeżeli zainteresowana instytucja nie zastosuje się do zalecenia dotyczącego wydania ww. dokumentów, musi należycie uzasadnić swoją odmowę. W takim przypadku Rzecznik Praw Obywatelskich informuje skarżącego o dostępnych środkach odwoławczych, w tym o procedurach służących odesłaniu sprawy przed Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej”.

Komisja nie zgadza się z taką propozycją, z następujących powodów:

- 1) W odniesieniu do procedury:

- dana instytucja musiałaby zareagować na zalecenie Rzecznika. Zalecenie Rzecznika Praw Obywatelskich nie jest jednak i nie może być równoważne z nowym wnioskiem o dostęp do dokumentów, ani traktowane jako taki nowy wniosek;
- ponadto wydaje się, że odmowa zastosowania się do zalecenia wymagałaby od danej instytucji wydania decyzji, co mogłoby dać wnioskodawcy nową możliwość wniesienia sprawy do sądu Unii. Nie jest

to zgodne z art. 228 ust. 1 akapit drugi TFUE („Gdy Rzecznik Praw Obywatelskich stwierdzi przypadek niewłaściwego administrowania, przekazuje sprawę do danej instytucji, organu lub jednostki organizacyjnej, która ma trzy miesiące, aby poinformować go o swoim stanowisku. Następnie Rzecznik Praw Obywatelskich przesyła sprawozdanie Parlamentowi Europejskiemu i danej instytucji, organowi lub jednostce organizacyjnej. Osoba, która złożyła skargę, jest informowana o wyniku dochodzenia”). Jest ono również niezgodne z art. 2 ust. 6 Statutu Rzecznika Praw Obywatelskich, zgodnie z którym skargi przedłożone Rzecznikowi Praw Obywatelskich nie mają wpływu na terminy przewidziane dla odwołania w postępowaniu sądowym.

2) W odniesieniu do meritum:

- projekt stanowi, że „[w] odniesieniu do skarg dotyczących prawa publicznego dostępu do dokumentów urzędowych, Rzecznik Praw Obywatelskich – po należytej analizie i niezbędnym pełnym rozpatrzeniu – wydaje zalecenie dotyczące wydania wyżej wymienionych dokumentów”. Nie jest jasne, czy oznacza to, że:
- w przypadku gdy Komisja nie jest w stanie rozpatrzyć wniosku w przewidzianym prawem terminie, Rzecznik Praw Obywatelskich wyda zalecenie dotyczące wyłącznie tej nieprawidłowości proceduralnej; czy też:
- Rzecznik Praw Obywatelskich będzie mógł dokonać własnej oceny zasadności wniosku o udzielenie dostępu, podczas gdy Komisja nadal dokonuje oceny ponownego wniosku.

Nie do przyjęcia byłaby druga z powyższych wykładni – dopóki nie zostanie wydana decyzja potwierdzająca, nie może być mowy o niewłaściwym administrowaniu;

- projekt przewiduje natomiast, że Rzecznik Praw Obywatelskich informuje skarżącego o „środkach odwoławczych, w tym o działaniach sądowych”, w przypadku gdy instytucja „nie stosuje się do zalecenia”. Uczyniłoby to zalecenia obowiązkowe oraz generowałoby nowe terminy na wszczęcie postępowań sądowych, co nie jest możliwe, ponieważ, jak wskazano powyżej, Rzecznik Praw Obywatelskich otwiera obywatelom Unii alternatywną drogę wobec skargi do sądu unijnego, a oba te środki zaskarżenia nie mogą być realizowane w tym samym czasie.

Komisja proponuje następujące alternatywne brzmienie art. 4:

„Rzecznik Praw Obywatelskich i jego personel zajmują się wnioskami o publiczny dostęp do dokumentów innych niż te, o których mowa w art. 6 ust. 1, na warunkach i w granicach określonych w rozporządzeniu (WE) nr 1049/2001, uzupełnionym rozporządzeniem (WE) nr 1367/2006 w zakresie, w jakim dotyczy to dostępu do informacji dotyczących środowiska⁴.

⁴ Rozporządzenie (WE) nr 1367/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 6 września 2006 r. w sprawie zastosowania postanowień Konwencji z Aarhus o dostępie do informacji, udziale społeczeństwa w podejmowaniu decyzji oraz dostępie do sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska do instytucji i organów Wspólnoty (Dz.U. L 264 z 25.9.2006, s. 13).

W odniesieniu do skarg dotyczących prawa publicznego dostępu do dokumentów urzędowych sporządzonych lub otrzymanych przez instytucję, organ lub jednostkę organizacyjną Unii, Rzecznik Praw Obywatelskich – po należytej analizie i niezbędnym pełnym rozpatrzeniu – stwierdza, czy zachodzi uzasadnione podejrzenie niewłaściwego administrowania. W przypadku braku takiego podejrzenia Rzecznik zamyka sprawę i informuje o tym odpowiednio zainteresowaną instytucję, organ lub jednostkę organizacyjną. Jeżeli zachodzi uzasadnione podejrzenie niewłaściwego administrowania Rzecznik informuje zainteresowaną instytucję, organ lub jednostkę organizacyjną o ustaleniach potwierdzających podejrzenie niewłaściwego administrowania, dając temu podmiotowi możliwość przedstawienia uwag. Jeżeli po uwzględnieniu wszelkich uwag zainteresowanej instytucji, organu lub jednostki organizacyjnej Rzecznik Praw Obywatelskich stwierdzi przypadek niewłaściwego administrowania, informuje o tym zainteresowaną instytucję, organ lub jednostkę organizacyjną i, w stosownych przypadkach, wydaje zalecenie. Instytucja, organ lub jednostka organizacyjna, która została w ten sposób poinformowana, w ciągu trzech miesięcy przesyła Rzecznikowi Praw Obywatelskich szczegółową opinię.”

Uzasadnieniem tej alternatywnej propozycji jest to, że Rzecznik Praw Obywatelskich nie powinien dojść do wniosku, że doszło do niewłaściwego administrowania, nie dając uprzednio zainteresowanej instytucji możliwości przedstawienia uwag na temat swoich ustaleń.

Należy skreślić część zdania „na które zainteresowana instytucja, zainteresowana jednostka organizacyjna lub zainteresowany organ odpowiadają w terminie przewidzianym w rozporządzeniu (WE) nr 1049/2001.”. Terminy te mają zastosowanie wyłącznie do odpowiedzi udzielonych wnioskodawcy. Nie ma podstawy prawnej dla rozszerzenia ich na odpowiedź udzielaną Rzecznikowi przez zainteresowaną instytucję. Ponadto terminy te wydają się nieproporcjonalne i niezrównoważone. Przed udzieleniem odpowiedzi Rzecznikowi Praw Obywatelskich, w następstwie wydanego przez niego zalecenia, instytucja musi je przeanalizować. Rzecznik nie byłby natomiast związany żadnymi terminami i wydawałby zalecenie wyłącznie „po należytej analizie i niezbędnym pełnym rozpatrzeniu”.

Istotne jest dodanie wniosków o dostęp do informacji dotyczących środowiska przewidzianych w pierwszym filarze konwencji z Aarhus i wprowadzonych do porządku prawnego UE na mocy rozporządzenia (WE) nr 1367/2006. Pojęcie „informacji dotyczącej środowiska” zostało zdefiniowane w art. 2 ust. 1 lit. d) tego rozporządzenia. Nawet jeśli w art. 3 rozporządzenia nr 1367/2006 stwierdza się, że rozporządzenie (WE) nr 1049/2001 ma zastosowanie do wszelkich wniosków o uzyskanie dostępu do informacji dotyczących środowiska, przepisy nie są całkowicie identyczne ze względu m.in. na art. 6. W związku z tym konieczne jest dodanie tego pojęcia do odniesienia do rozporządzenia nr 1049/2001.

- Ponadto Komisja proponuje włączenie obecnego art. 9 ust. 4 przepisów wykonawczych Rzecznika Praw Obywatelskich bezpośrednio do tekstu Statutu Rzecznika, na końcu art. 3 ust. 4 akapit czwarty w celu określenia procesu związanego z przechowywaniem informacji przez Rzecznika.

Komisja proponuje następujące brzmienie:

„Rzecznik przechowuje dokumenty uzyskane podczas dochodzenia od instytucji, organu, jednostki organizacyjnej lub państwa członkowskiego, które to dokumenty zostały uznane przez tę instytucję lub państwo członkowskie za poufne, tylko tak

długo jak dochodzenie jest w toku. Rzecznik Praw Obywatelskich może zwrócić się do instytucji, organu, jednostki organizacyjnej lub państwa członkowskiego o zachowanie takich dokumentów przez okres co najmniej pięciu lat od daty powiadomienia ich, że Rzecznik Praw Obywatelskich nie przechowuje już tych dokumentów.”

ROZSZERZENIE ZAKRESU ZEZNAŃ URZĘDNIKÓW UE I INNYCH PRACOWNIKÓW

Zgodnie z art. 3 ust. 4 akapit ostatni: „[u]rzednicy i inni pracownicy instytucji, organów i jednostek organizacyjnych Unii na wniosek Rzecznika Praw Obywatelskich składają zeznania dotyczące faktów związanych z toczącym się dochodzeniem prowadzonym przez Rzecznika Praw Obywatelskich. Wypowiadają się oni w imieniu instytucji, organów lub jednostek organizacyjnych, które reprezentują. Są oni związani przepisami wynikającymi z regulaminów, które ich obowiązują. W przypadku związania tajemnicą służbową nie interpretuje się tego jako obejmującego informacje istotne w kontekście skarg i dochodzeń w sprawie molestowania lub niewłaściwego administrowania”.

Komisja nie zgadza się z taką propozycją, z następujących powodów:

- 1) Należy doprecyzować ramy prawne dotyczące ujawniania informacji Rzecznikowi przez członków personelu:

Proponowany zapis odnosi się do „zeznań” składanych Rzecznikowi przez członków personelu instytucji, organów i jednostek organizacyjnych Unii. W tym względzie należy przypomnieć, że art. 19 regulaminu pracowniczego, który stanowi, że członkowie personelu nie mogą ujawniać informacji bez uzyskania uprzedniego formalnego pozwolenia organu powołującego, dotyczy jedynie ujawniania informacji w ramach postępowania sądowego. Ponieważ dochodzenie Rzecznika Praw Obywatelskich nie jest postępowaniem sądowym, art. 19 nie może mieć zastosowania do zeznań składanych Rzecznikowi.

W związku z tym „zeznania”, do których odnosi się proponowany przepis, powinny zostać ujęte jako „ujawnianie informacji”, które wchodzi w zakres stosowania art. 17 ust. 1 regulaminu pracowniczego. Zgodnie z tym artykułem „Każdy urzędnik nie może, bez uzyskania odpowiedniej zgody, ujawniać informacji, które uzyskał w trakcie pełnienia obowiązków, o ile takie informacje nie zostały już podane do publicznej wiadomości lub nie są publicznie dostępne”. W związku z tym przed ujawnieniem informacji, w tym w formie zeznań składanych Rzecznikowi Praw Obywatelskich, członkowie personelu muszą uzyskać zgodę swoich przełożonych.

- 2) Należy wyjaśnić, że nie można wezwać członków personelu do składania zeznań w imieniu własnym:

Odnosząc się do obowiązku członków personelu do „składania zeznań dotyczących faktów związanych z toczącym się dochodzeniem”, obecne brzmienie proponowanego przepisu sprawia wrażenie, że członkowie personelu mogą zostać zobowiązani do składania zeznań Rzecznikowi Praw Obywatelskich w imieniu własnym, przekazując Rzecznikowi swoją wersję wydarzeń. Zwracanie się o zeznania w imieniu własnym wykracza jednak poza mandat Rzecznika Praw Obywatelskich. Rzecznik Praw Obywatelskich zajmuje się przypadkami niewłaściwego administrowania ze strony instytucji i nie posiada uprawnień do indywidualnego ustalania faktów, zwłaszcza w przypadkach mobbingu/molestowania. Jedynie właściwa instytucja oraz, w razie konieczności, TSUE są uprawnione do przesłuchiwania świadków i ustalania faktów.

Już w drugim zdaniu proponowanego przepisu stwierdza się, że członkowie personelu „wypowiadają się w imieniu instytucji, organów lub jednostek organizacyjnych, które reprezentują”. Aby uniknąć wszelkich niejasności, należy skreślić wszystkie odniesienie do „zeznawania na temat faktów”.

- 3) Obowiązek zachowania tajemnicy służbowej zawsze powinien mieć zastosowanie:

Ostatnie zdanie proponowanego przepisu sugeruje, że obowiązek zachowania tajemnicy służbowej określony w art. 17 ust. 1 regulaminu pracowniczego nie ma zastosowania do przypadków, w których pracownicy są przesłuchiwanymi przez Rzecznika Praw Obywatelskich w ramach dochodzenia. Zdanie to powinno zostać skreślone, ponieważ art. 17 ust. 1 regulaminu pracowniczego ma zastosowanie do wszystkich okoliczności, w tym również wtedy, gdy członkowie personelu ujawniają informacje w trakcie dochodzenia prowadzonego przez Rzecznika Praw Obywatelskich. Jedyne wyjątki od tej zasady określone w regulaminie pracowniczym dotyczą przypadków, w których pracownicy ujawniają informacje w trakcie postępowania sądowego (art. 19) lub w charakterze sygnalisty (art. 22a i 22b).

NOWE PRZEPISY DOTYCZĄCE KONFLIKTU INTERESÓW

Art. 3 ust. 5 stanowi, że „Rzecznik Praw Obywatelskich dokonuje okresowej oceny procedur związanych z działaniami administracyjnymi instytucji, organów i jednostek organizacyjnych Unii oraz ocenia, czy są one w stanie skutecznie zapobiegać konfliktom interesów, zagwarantować bezstronność i zapewniać pełne przestrzeganie prawa do dobrej administracji. Rzecznik Praw Obywatelskich może stwierdzać i oceniać – na wszystkich szczeblach – ewentualne przypadki konfliktu interesów, które mogłyby stanowić źródło niewłaściwego administrowania; w takim przypadku Rzecznik Praw Obywatelskich formułuje konkretne wnioski i informuje Parlament o ustaleniach w tej sprawie”.

Komisja nie zgadza się z taką propozycją, z następujących powodów:

- 1) Rzecznik Praw Obywatelskich nie jest organem odpowiedzialnym za stałą kontrolę lub nadzór konkretnych działań innych instytucji. Rzecznik Praw Obywatelskich może zająć się tymi kwestiami na podstawie uprawnień do badania skarg lub wszczynania dochodzeń z inicjatywy własnej, ale tylko w kontekście ewentualnych przypadków niewłaściwego administrowania. Mandat Rzecznika Praw Obywatelskich nie obejmuje ogólnej oceny polityk i procedur.
- 2) Komisja uważa, że sformułowanie „wnioski” jest niejasne. Można odnieść wrażenie, że daje Rzecznikowi prawo do wyciągania innych wniosków niż w kontekście dochodzenia, co mogłoby oznaczać na przykład, że instytucja nie może przedstawić swoich uwag. Jest to niezgodne z art. 228 ust. 1 tiret drugie TFUE.

SPRAWOZDANIA SPECJALNE SKŁADANE PARLAMENTOWI EUROPEJSKIEMU

Art. 3 ust. 9 stanowi, że „Następnie Rzecznik Praw Obywatelskich przesyła sprawozdanie do danej instytucji, danego organu lub danej jednostki organizacyjnej, a także do Parlamentu Europejskiego, zwłaszcza jeżeli wymaga tego charakter lub skala wykrytego przypadku niewłaściwego administrowania. Rzecznik Praw Obywatelskich może w swoim sprawozdaniu formułować zalecenia. Skarżący jest informowany przez Rzecznika Praw Obywatelskich o wynikach dochodzenia, o opinii wyrażonej przez zainteresowaną instytucję, zainteresowany organ lub zainteresowaną jednostkę organizacyjną, a także o ewentualnych zaleceniach zawartych w sprawozdaniu Rzecznika Praw Obywatelskich.”

Komisja zgadza się z taką propozycją, z następujących powodów:

Rzecznik Praw Obywatelskich zawsze miał prawo przedkładać Parlamentowi Europejskiemu, obok sprawozdań rocznych z działalności, „sprawozdania specjalne”. Rzecznik wydaje sprawozdania specjalne jedynie w bardzo wyjątkowych i wrażliwych przypadkach, w których stwierdza, że skala niewłaściwego administrowania jest szczególnie poważna. Rzecznik przedłożył średnio jedno sprawozdanie specjalne w roku. Ostatnie z nich dotyczące Komisji zostało przedłożone w 2012 r. i dotyczyło rozbudowy portu lotniczego w Wiedniu. Proponowane brzmienie jest lepsze niż obecny tekst, zwłaszcza że zawiera przykłady, w których konieczne jest przedkładanie sprawozdań specjalnych, co sprawia, że przepis ten będzie prawdopodobnie lepiej przestrzegany.

ROZSZERZENIE MOŻLIWOŚCI WYSTĘPOWANIA PRZED PARLAMENTEM EUROPEJSKIM

Art. 3 ust. 10 stanowi, że „[w] stosownych przypadkach dotyczących dochodzenia w sprawie działalności instytucji, organu lub jednostki organizacyjnej Unii Rzecznik Praw Obywatelskich może wystąpić przed Parlamentem Europejskim, na wniosek własny Rzecznika Praw Obywatelskich lub na wniosek Parlamentu, na najbardziej odpowiednim szczeblu”.

Komisja nie ma zastrzeżeń do tej propozycji i zwraca uwagę, że to Parlament Europejski powinien określić, w jaki sposób i kiedy Rzecznik Praw Obywatelskich może występować przed nim.

NOWA PROCEDURA PROPONOWANIA ROZWIĄZANIA

Art. 3 ust. 11 stanowi, że „W miarę możliwości Rzecznik Praw Obywatelskich poszukuje wspólnie z zainteresowaną instytucją, zainteresowanym organem lub zainteresowaną jednostką organizacyjną rozwiązania pozwalającego na wyeliminowanie niewłaściwego administrowania i na pozytywne rozstrzygnięcie skargi. Rzecznik Praw Obywatelskich informuje skarżącego o proponowanym rozwiązaniu oraz przekazuje mu ewentualne uwagi zainteresowanej instytucji, zainteresowanego organu lub zainteresowanej jednostki organizacyjnej. Jeżeli skarżący wyrazi taką wolę, ma on prawo – na każdym etapie postępowania – do przedstawienia Rzecznikowi Praw Obywatelskich swoich uwag lub dodatkowych informacji, które były nieznane w momencie składania skargi”.

Komisja zgadza się z taką propozycją, z następujących powodów:

Istnieje już możliwość zaproponowania rozwiązań dotyczących przypadków niewłaściwego administrowania zamiast przyjmowania formalnych decyzji, w szczególności po wejściu w życie w 2016 r. nowych przepisów wykonawczych do Statutu Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich. Leży to w interesie wszystkich zainteresowanych stron.

TREŚĆ ROCZNEGO SPRAWOZDANIA RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH

Art. 3 ust. 12 stanowi, że „[n]a koniec każdej sesji rocznej Rzecznik Praw Obywatelskich przedkłada Parlamentowi Europejskiemu sprawozdanie dotyczące wyników przeprowadzonych w danym okresie przez Rzecznika dochodzeń. Sprawozdanie zawiera ocenę stosowania się do zaleceń Rzecznika Praw Obywatelskich oraz ocenę adekwatności zasobów dostępnych na potrzeby wykonywania obowiązków przez Rzecznika Praw Obywatelskich. Oceny te mogą być również przedmiotem odrębnych sprawozdań” (zob. również motyw 6).

Komisja nie ma zastrzeżeń do tej propozycji i zwraca uwagę, że kwestia ta leży w gestii Parlamentu Europejskiego.

Roczne sprawozdanie Rzecznika Praw Obywatelskich dla Parlamentu Europejskiego obejmuje już wskaźniki zgodności i dostępne zasoby. Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich co roku publikuje drugie sprawozdanie zatytułowane „Putting it Right” i zawierające zaktualizowane dane liczbowe.

PRZEKAZYWANIE SPRAW DO EUROPEJSKIEGO URZĘDU DS. ZWALCZANIA NADUŻYĆ FINANSOWYCH I DO PROKURATURY EUROPEJSKIEJ

Art. 6 ust. 2 akapit pierwszy stanowi, że „[j]eżeli Rzecznik Praw Obywatelskich uważa, że fakty, o których uzyskał wiedzę w ramach prowadzonego dochodzenia, mogą pociągać za sobą odpowiedzialność karną, informuje o tym właściwe organy krajowe oraz – w przypadku gdy wchodzi to w zakres ich kompetencji – Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych i Prokuraturę Europejską. W stosownych przypadkach Rzecznik Praw Obywatelskich powiadamia również instytucję Unii posiadającą władzę zwierzchnią nad danym urzędnikiem lub pracownikiem, taki organ lub taką jednostkę organizacyjną, które mogą zastosować art. 17 akapit drugi Protokołu nr 7 w sprawie przywilejów i immunitetów Unii Europejskiej” (zob. również motywy 10 i 11).

Komisja częściowo zgadza się z tą propozycją, ponieważ uważa za przydatne, by Rzecznik informował właściwe organy krajowe, Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych i Prokuraturę Europejską, jeżeli fakty ustalone w trakcie dochodzenia mogą pociągać za sobą odpowiedzialność karną.

Komisja uważa też jednak, że tekst powinien zostać zmieniony, tak by obejmował szerszy zakres działań (zob. poniżej).

- 1) Powyższe sformułowanie jest błędne, ponieważ instytucje uchylają immunitet na wniosek organów ścigania lub we współpracy z nimi, a nie z własnej inicjatywy.
- 2) Obecne brzmienie pierwszej części pierwszego zdania („Jeżeli Rzecznik Praw Obywatelskich uważa, że fakty, o których uzyskał wiedzę w ramach prowadzonego dochodzenia, mogą pociągać za sobą odpowiedzialność karną ...”) przyznaje Rzecznikowi pewien margines swobody w kwestii tego, czy powinien zgłosić takie fakty i kiedy. Zarówno art. 8 ust. 1 rozporządzenia nr 883/2013, jak i art. 24 ust. 1 rozporządzenia 2017/1939 nie pozostawiają instytucjom, organom i jednostkom organizacyjnym swobodnego uznania, lecz nakładają obowiązek powiadomienia OLAF-u lub Prokuratury Europejskiej w sposób bezwarunkowy i „bez (nieuzasadnionej) zwłoki”.
- 3) Obecne brzmienie ostatniego zdania mogłoby umożliwić Rzecznikowi – po zgłoszeniu OLAF-owi lub Prokuraturze Europejskiej faktów wchodzących w zakres ich odpowiednich kompetencji – powiadomienie o tym instytucji, organu lub jednostki organizacyjnej, które sprawują zwierzchnictwo nad danym urzędnikiem lub pracownikiem, podczas gdy OLAF lub Prokuratura Europejska mogą chcieć odroczyć przekazanie takich informacji.

Art. 4 ust. 8 rozporządzenia nr 883/2013 pozostawia OLAF-owi pewien margines swobody, ponieważ stanowi on, że „W przypadku gdy, przed podjęciem decyzji o wszczęciu lub niewszczęciu dochodzenia wewnętrznego, Urząd dysponuje informacjami wskazującymi na to, że miało miejsce nadużycie finansowe, korupcja lub wszelka inna nielegalna działalność na szkodę interesów finansowych Unii, Urząd **może** poinformować o tym zainteresowaną instytucję, organ, urząd lub agencję”.
(wyróżnienie dodano)

Ponadto, jeżeli OLAF, w następstwie informacji otrzymanych od Rzecznika, wszczyna dochodzenie wewnętrzne dotyczące urzędnika, innego pracownika, członka instytucji lub organu, szefa urzędu lub agencji lub członka personelu, OLAF ma obowiązek poinformować o tym instytucję, organ, urząd lub agencję, do której osoba ta przynależy (art. 4 ust. 6 akapit pierwszy rozporządzenia 883/2013). Jednakże OLAF może również zdecydować o odroczeniu przekazania takich informacji (art. 4 ust. 6 ostatni akapit rozporządzenia 883/2013). W związku z tym powiadomienie przez Rzecznika Praw Obywatelskich instytucji, organu lub jednostki organizacyjnej, które sprawują zwierzchnictwo nad danym urzędnikiem lub pracownikiem, bez uprzedniej konsultacji z OLAF-em mogłoby spowodować zagrożenie dla decyzji OLAF-u dotyczących dalszych działań, jakie OLAF mógłby podjąć w związku z otrzymanymi informacjami (np. decyzji, czy wszcząć dochodzenie oraz czy poinformować zainteresowaną instytucję, organ lub jednostkę organizacyjną o wszczęciu dochodzenia wewnętrznego).

Te same względy (konieczność ochrony poufności przyszłych dochodzeń) mają również zastosowanie w odniesieniu do Prokuratury Europejskiej.

Komisja proponuje następujące brzmienie:

„Jeżeli fakty, o których Rzecznik Praw Obywatelskich uzyskał wiedzę w ramach prowadzonego dochodzenia mogą stanowić przestępstwo lub być z nim powiązane, Rzecznik informuje o tym właściwe organy krajowe oraz – w przypadku gdy wchodzi to w zakres ich kompetencji – Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych i Prokuraturę Europejską, zgodnie z art. 24 rozporządzenia 2017/1939. Pozostaje to bez uszczerbku dla ogólnego obowiązku powiadamiania Europejskiego Urzędu ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych, który art. 8 rozporządzenia 883/2013 nakłada na wszystkie instytucje, organy i jednostki organizacyjne Unii. W stosownych przypadkach i po zasięgnięciu opinii Europejskiego Urzędu ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych lub Prokuratury Europejskiej Rzecznik Praw Obywatelskich powiadamia również instytucję, organ lub jednostkę organizacyjną Unii, które sprawują zwierzchnictwo nad danym urzędnikiem lub pracownikiem i które mogą wszcząć odpowiednie postępowanie.”.

POWIADOMIENIE PRZEZ EUROPEJSKIEGO RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH ZAINTERESOWANEJ OSOBY I SKARŻĄCEGO O PRZEKAZANIU INFORMACJI PROKURATURZE EUROPEJSKIEJ

W motywie 11 zaznaczono, że: „Należy uwzględnić niedawne zmiany dotyczące ochrony interesów finansowych Unii przed przestępstwami kryminalnymi, w szczególności ustanowienie Prokuratury Europejskiej na mocy rozporządzenia Rady (UE) 2017/1939, tak aby umożliwić Rzecznikowi Praw Obywatelskich przekazywanie Prokuraturze Europejskiej informacji wchodzących w zakres jej kompetencji. Analogicznie, w celu pełnego poszanowania zasady domniemania niewinności i prawa do obrony zapisanych w art. 48 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej, wskazane jest, aby w przypadkach, gdy Rzecznik Praw Obywatelskich powiadamia Prokuraturę Europejską o informacjach wchodzących w zakres jej kompetencji, poinformował o tym fakcie zainteresowaną osobę i skarżącego”.

Komisja częściowo zgadza się z tą propozycją, ponieważ obowiązek powiadamiania Prokuratury Europejskiej jest określony w rozporządzeniu 2017/1939.

Komisja uważa jednak, że ostatnie zdanie powinno zostać skreślone. Jeżeli Rzecznik Praw Obywatelskich zgłaszałby Prokuraturze Europejskiej wszelkie informacje wchodzące w zakres jej kompetencji, ale również przekazywałby te informacje zainteresowanej osobie

i skarżącemu, mogłoby to mieć wpływ na ewentualne przyszłe działania dochodzeniowe Prokuratury Europejskiej. Ponadto na etapie przekazywania informacji do Prokuratury Europejskiej nie toczy się jeszcze żadne postępowanie przygotowawcze i „nie postawiono zarzutów” żadnej zainteresowanej osobie. W związku z tym przestrzeganie art. 48 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej nie zostało jeszcze „aktywowane”. Na tym etapie istnieje potrzeba zachowania poufności wszelkich przyszłych postępowań przygotowawczych. Podczas prowadzonych dochodzeń Prokuratura Europejska jest zobowiązana do przestrzegania Karty praw podstawowych Unii Europejskiej oraz poszanowania praw procesowych (zob. art. 5 i 41 rozporządzenia Rady 2017/1939).

WSPÓŁPRACA Z AGENCJĄ PRAW PODSTAWOWYCH UNII EUROPEJSKIEJ

Art. 7 ust. 2 stanowi, że: „[w] ramach wykonywania swoich obowiązków Rzecznik Praw Obywatelskich współpracuje z Agencją Praw Podstawowych Unii Europejskiej oraz z innymi instytucjami i organami, unikając jednocześnie powielania ich działań” (zob. także motyw 12).

Komisja zgadza się z zasadą, że Rzecznik Praw Obywatelskich powinien współpracować z Agencją Praw Podstawowych Unii Europejskiej w obszarze swoich kompetencji. Uważa jednak, że tekst należy doprecyzować z następujących powodów:

Rzecznik Praw Obywatelskich nie ma ogólnych kompetencji w dziedzinie praw człowieka i może zajmować się wyłącznie przypadkami niewłaściwego administrowania i współpracować z Agencją Praw Podstawowych w tej dziedzinie. Szersza współpraca z „innymi instytucjami i organami” nie jest właściwa, chyba że w projekcie wyjaśni się, o które inne instytucje i organy chodzi (jaki obszar kompetencji? Instytucje/organy UE czy organy państw członkowskich?).

Komisja proponuje następujące brzmienie:

„W obszarze swoich kompetencji określonych w art. 228 TFUE Rzecznik Praw Obywatelskich współpracuje z Agencją Praw Podstawowych Unii Europejskiej, unikając przy tym powielania działań, a także z instytucjami i organami państw członkowskich odpowiedzialnymi za propagowanie i ochronę praw podstawowych.”

OGRANICZENIA DOTYCZĄCE POTENCJALNYCH KANDYDATÓW NA RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH

Art. 2 ust. 8 stanowi, że „Rzecznik Praw Obywatelskich jest wybierany spośród osób, które są obywatelami Unii, korzystają z pełni praw obywatelskich i politycznych, dają pełne gwarancje niezależności, nie były członkami rządów krajowych lub instytucji unijnych w ciągu ostatnich trzech lat, spełniają warunki bezstronności równe tym, które są wymagane przy wysokich stanowiskach sądowych w ich kraju, oraz posiadają uznane kompetencje i doświadczenie niezbędne do wykonywania funkcji Rzecznika Praw Obywatelskich”.

Komisja nie zgadza się z taką propozycją, z następujących powodów:

- 1) Obowiązek niezależności Rzecznika oraz jego zobowiązanie, że nie będzie zwracać się o instrukcje do żadnego rządu, instytucji, organu ani podmiotu nie uzasadniają wykluczenia osób, które w ciągu ostatnich 3 lat sprawowały funkcje polityczne w rządzie lub instytucji UE. Równoważny zakaz nie jest stosowany w przypadku kandydatów na sędziów i rzeczników generalnych Trybunału Sprawiedliwości (zob. art. 253 TFUE).

- 2) Komisja kwestionuje proporcjonalność wykluczenia wszystkich osób pełniących funkcje publiczne, w tym byłych sędziów Trybunału Sprawiedliwości, członków Europejskiego Trybunału Obrachunkowego i posłów do Parlamentu Europejskiego, niezależnie od ich osobistych osiągnięć i pomimo podobieństw z innymi kategoriami osób, których nie objęłoby wykluczenie. Jeżeli celem jest uniknięcie konfliktu interesów, istnieją bardziej proporcjonalne sposoby jego osiągnięcia.
- 3) Obecny Statut Rzecznika Praw Obywatelskich stanowi, co następuje: „(...) oraz spełniają warunki wymagane przy sprawowaniu najwyższych urzędów sądowych w swoim kraju lub posiadają uznane kompetencje i doświadczenie, niezbędne do wykonywania funkcji Rzecznika Praw Obywatelskich”. Nie ma uzasadnienia wprowadzenia zmiany i przekształcenia pierwszego alternatywnego wymogu. Bezpośrednim skutkiem proponowanej zmiany byłoby uprzywilejowanie kandydatów, którzy pełnili funkcję Rzecznika Praw Obywatelskich w stosunku do kandydatów, którzy sprawowali krajowe urzędy sądowe.

PRZEPISY WYKONAWCZE

- Art. 17 wprowadza minimalną treść (sześć pozycji), którą powinny zawierać przepisy wykonawcze, a także potrzebę ich przyjęcia „zgodnie z niniejszym rozporządzeniem”. Komisja proponuje, aby przy przyjmowaniu tych przepisów wykonawczych konsultowano się z odpowiednimi instytucjami, takimi jak Parlament Europejski, Rada i Komisja, ponieważ jest to powszechna praktyka stosowana przez inne instytucje.

ZMIANY RÓŻNE

- Art. 9 ust. 3 stanowi, że „[w] przypadku wcześniejszego zakończenia wykonywania funkcji przez Rzecznika Praw Obywatelskich nowy Rzecznik zostaje mianowany w terminie trzech miesięcy od momentu wystąpienia wakatu, na okres pozostający do zakończenia kadencji Parlamentu Europejskiego. Do czasu wyboru nowego Rzecznika Praw Obywatelskich osoba odpowiedzialna za sekretariat, o której mowa w art. 13 ust. 2, jest odpowiedzialna za pilne sprawy wchodzące w zakres kompetencji Rzecznika Praw Obywatelskich”.

Komisja zgadza się z tą propozycją, ponieważ wyjaśnia ona, że „główny urzędnik” (osoba odpowiedzialna za sekretariat Rzecznika Praw Obywatelskich, o której mowa w art. 13) odpowiada za zapewnienie ciągłości działania w przypadku wcześniejszego zakończenia wykonywania funkcji przez Rzecznika.

- Art. 10 stanowi, że „[j]eżeli Parlament Europejski zamierza złożyć wniosek o odwołanie Rzecznika Praw Obywatelskich zgodnie z art. 228 ust. 2 TFUE, przed złożeniem takiego wniosku wysłuchuje Rzecznika Praw Obywatelskich.”

Komisja zgadza się z tą propozycją, ponieważ sprawiedliwe jest, by Parlament Europejski wysłuchał Rzecznika Praw Obywatelskich, jeżeli zamierza złożyć wniosek o jego odwołanie.

- Art. 13 ust. 1 stanowi, że „Rzecznikowi Praw Obywatelskich przyznaje się odpowiedni budżet, wystarczający do zagwarantowania niezależności Rzecznika Praw Obywatelskich i do wykonywania obowiązków, o których mowa w traktatach i w niniejszym rozporządzeniu”.

Komisja zgadza się z tą propozycją, gdyż podkreśla ona oczywistą potrzebę przyznania Rzecznikowi Praw Obywatelskich odpowiednich środków finansowych do wypełniania jego obowiązków.

- Art. 13 ust. 3 stanowi, że „Rzecznik Praw Obywatelskich powinien dążyć do osiągnięcia parytetu płci w składzie sekretariatu Rzecznika Praw Obywatelskich”.

Komisja zgadza się z tą propozycją, ponieważ utożsamia się z celem zapewnienia równości płci w sekretariacie Rzecznika. ***Komisja proponuje jednak dodanie następującego tekstu:*** „(...) zgodnie z art. 1d ust. 2 regulaminu pracowniczego”.